

Länsstyrelsen Stockholm

**Svar på begäran om redogörelse gällande allmänna
vattentjänster i Lunda by på Lovön i Ekerö kommun**

Dnr KS20/120-179

Länsstyrelsen i Stockholms län har mottagit en begäran om att pröva Ekerö kommuns skyldighet enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster för att tillhandahålla spillvattentjänster i Lunda by på Lovön. Länsstyrelsen önskar få in ett yttrande från kommunen med ett samlat ställningstagande. I yttrandet bör därför alla berörda avdelningar och kommunala bolag delta, till exempel; avdelning för planfrågor, organisation för kommunala VA-frågor och avdelning med tillsynsansvar enligt miljöbalken.

I detta yttrande har miljöenheten, planeringsenheten samt Roslagsvatten deltagit. Särskild skrivelse från Roslagsvatten, delegationsbeslut från Miljönämnden samt VA-planen KF § 46 2020 är bilagt yttrandet.

Roslagsvatten bedömning

Området klassas i VA-planen som ett område med lågt behov av kommunalt VA.

Vidare är området placerat långt ifrån verksamhetsområdet för spillvatten varför bedömningen gjorts att anslutning utanför verksamhetsområdet, VO, via avtal bedömts kunna begränsa framtida utbyggnad på Lovön. Vidare är VA-planen ett mycket viktigt verktyg för i vilken ordning utbyggnad av kommunalt VA sker då resurserna och ekonomin är begränsad och skall hushållas med. Nedan en kort beskrivning av nuläget för de VA-tekniska anläggningarna taget från Länsstyrelsen begäran.

Lunda by omfattar cirka 45 hushåll (cirka 140 boende) i form av främst permanentboende i villor och lägenheter samt några få fritidshus. Begäran avser det sammanhållna området Lunda By, där hushållen idag ingår i två gemensamhetsanläggningar för avlopp som förvaltas av Lunda Gårds Samfälligheter respektive Västra Lundas Samfälligheter.

Precis som Länsstyrelsen beskriver nedan (kursivt) i sin begäran så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta. Detta kan ordnas på olika sätt där

kommunalt verksamhetsområde är ett alternativ, men även en privat gemensamhetsanläggning uppfyller kommunens krav om ansvar att ordna detta.

I vattentjänstlagen anges i 6 § sammanfattningsvis att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta.

När det gäller avstånd och andra tekniska förutsättningar kan nämnas att det finns ett mindre område på Lovön som omfattas av verksamhetsområdet, närmare bestämt Malmen. Detta områdes spillvatten överförs till en annan VA-huvudman, Stockholm Vatten och avfall, SVOA, för rening i sin anläggning i Bromma. Som VA-huvudman i Ekerö så har man inte full rådighet beträffande villkoren för en eventuell utökning av spillvattnet till SVOA. Det innebär att den enda tekniska lösning som VA-huvudmannen har full rådighet över om det ska bildas ett kommunalt verksamhetsområde för spillvatten är att ansluta Lunda till det befintliga ledningsnätet som går till Ekebyhovs reningsverk enligt bifogad principskiss.

Den VA-tekniska lösningen som Ekerövatten ser som ett alternativ om samfälligheternas gemensamma VA-lösningar skall ersättas med ett ledningsnät till det kommunala reningsverket är att det behöver förläggas nya sjöledningar (ca 1200 m) samt markförlagda ledningar (ca 800 m). Vidare skulle reningsverken i Lunda by ersättas med pumpstationer med bräddmagasin för att kunna hantera överpumpningen till Ekebyhovs avloppsreningsverk. Detta med de särskilda krav på tillstånd för vattenverksamhet och bräddningsrisker som föreligger.

Om däremot VA-planens tidplan kan följas kan ett större grepp tas på hela VA-situation på Lovön och då kan Lunda by förmodligen anslutas via markförlagda ledningar.

Miljöenhetens bedömning

De två avloppssamfälligheterna Västra Lunda och Lunda gård har i samband med tillståndsgivningen för verksamheterna bedömts ha förutsättning för att kunna drivas så att fastställda riktlinjer för rening av avloppsvatten ska klaras. Västra Lunda avloppsreningsverk bedöms med stöd av inlämnade provresultat ha fungerat väl fram till 2017. Därefter har de uppmätta värdena av fosfor ökat successivt. Anläggningen vars fosforbindande funktion består av en bädd av brända kalkkuler kan vara mättad och i behov av omgrävning och utbyte av materialet. Lunda gårds avloppsreningsverk som är ett Topasverk har sedan länge också haft problem med att klara att rena fosfor i enlighet med utsläppsvillkoret. Tidvis har man haft problem med inläckage av ovidkommande vatten till avloppssystemet men även med att upprätthålla den

kompetens och löpande skötsel som krävs för att driva verket optimalt. Föreningen har ett serviceavtal med Topas Vatten.

Motivering

Miljönämnden har via miljöenheten varit delaktig i det förvaltningsövergripande arbetet med att ta fram den VA-plan som är antagen för Ekerö kommun. VA-planen identifierar flera områden i Ekerö kommun med behov av, eller bedömt kommande behov av, allmän VA-anläggning.

Miljönämnden ser positivt på att tätbebyggda områden i kommunen har en gemensam avloppslösning och att den kan drivas med den kompetens som krävs för att säkerställa en väl fungerande avloppsrening. Det är också enhetens uppfattning att sannolikheten för en kompetent drift ökar om drift och underhåll av avloppsanläggningar bedrivs i kommunal regi eller av ett kommunägt bolag. Miljönämnden bedömer att avloppsanläggning i allmän regi visserligen är att föredra för området ifråga men att det finns områden i Ekerö kommun där den totala miljönyttan är mer betjänt av omvandling till allmän Va-anläggning. Flera områden i kommunen som alltmer antar en tätbebyggd karaktär har enskilda avloppsanläggningar och dricksvattentäkter. I dess områden är det svårt att ha överblick och kontroll över de många avloppsanläggningarnas funktion och här utgör dessa inte bara en risk för olägenhet för miljön utan även risk för olägenhet för människors hälsa.

Planfrågor samt samlad bedömning

Ekerö kommun har 2013 antagit en VA-plan för hantering av utbyggnad i omvandlingsområden. Denna VA-plan har uppdaterats av KF 2020 § 46.

Behovet av kommunalt VA är stort i hela kommunen och det är därför viktigt att inte omkullkasta kommunens ambition att kunna bygga ut VA till de högst prioriterade områdena först.

Det har genom tillsyn framkommit att fastighetsägarnas anläggningar inte har en fullgod rening och att de därför behöver förbättra sin anläggning. Att man har en ej fungerande anläggning och behöver förbättra den utgör i sig inte skäl för att miljökriteriet ska uppfyllas. Att flytta fokus från de högst prioriterade områdena i kommunen till de som fått en lägre prioritering bedöms orimligt.

Den samlade bedömningen är således att VA-planen bör följas för att få störst miljönytta samt att fastighetsägarna bör åtgärda sin befintliga samfälliga lösning.

För Ekerö kommun

Adam Reuterskiöld
Kommunstyrelsens ordförande